YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

13 päivänä joulukuuta 2007 *

Asiassa C-526/06,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Hoge Raad der Nederlanden (Alankomaat) on esittänyt 22.12.2006 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 27.12.2006, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Staatssecretaris van Financiën

vastaan

Road Air Logistics Customs BV,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja U. Lõhmus (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. Klučka ja A. Ó Caoimh,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Road Air Logistics Customs BV, edustajinaan advocaat K. Winters ja adviseur J. Hollebeek,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään H. G. Sevenster ja C. ten Dam,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään J. Hottiaux, avustajanaan avocat F. Tuytschaever,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi) 236 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Staatssecretaris van Financiën (valtiovarainministeriön valtiosihteeri) ja Road Air Logistics Customs BV -niminen yhtiö (jäljempänä Road Air) ja jossa on kyse tullien palauttamista koskevasta hakemuksesta.

Yhteisön säännöstö

3 Tullikoodeksin 20 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tullien, jotka lain mukaan kannetaan tullivelan syntyessä, on perustuttava Euroopan yhteisöjen tullitariffiin."

4 Tullivelan syntymistä koskevat säännökset sisältyvät tullikoodeksin VII osaston 2 lukuun. Näissä säännöksissä kuvataan muun muassa tilanteet, joissa tullivelka syntyy, ja määritetään velallinen sekä tullivelan syntymisajankohta ja -paikka.

5 Tullikoodeksin 203 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuontitullivelka syntyy, kun:

– tuontitullien alainen tavara siirretään – – pois tullivalvonnasta.

2. Tullivelka syntyy sinä ajankohtana, jona tavara siirretään pois tullivalvonnasta.

– –"

6 Tullikoodeksin 214 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tavaran tuonti- tai vientitullien määrä on määritettävä niillä määräytymisperusteilla, jotka koskevat tätä tavaraa sinä ajankohtana, jona tullivelka [sen] osalta syntyy, jollei tässä koodeksissa nimenomaisesti toisin säädetä, ja sanotun rajoittamatta 2 kohdan soveltamista."

7 Tullikoodeksin 215 artikla, sellaisena kuin sitä sovellettiin ennen 10.5.1999, kuuluu seuraavasti:

"1. Tullivelka syntyy siinä paikassa, jossa sen aiheuttavat tosiseikat ilmenevät.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettua paikkaa ei voida määrittää, tullivelan katsotaan syntyneen siinä paikassa, jossa tulliviranomaiset toteavat tavaran olevan tilanteessa, jossa tullivelka on syntynyt.

3. Jos jotakin tavaraan sovellettavaa tullimenettelyä ei päätetä, tullivelan katsotaan syntyneen siinä paikassa, jossa tavara

– on asetettu tähän menettelyyn

tai

– saapuu yhteisöön tähän menettelyyn asetettuna.

4. Jos tulliviranomaiset voivat käytettävissään olevien tietojen perusteella todeta, että tullivelka on syntynyt jo tavaran ollessa aiemmin muussa paikassa, tullivelan katsotaan syntyneen siinä paikassa, jonka voidaan todeta olleen tavaran sijaintipaikka aikaisimpana ajankohtana, jona tullivelan olemassaolo on voitu todeta."

8 Asetuksen N:o 2913/92 muuttamisesta ulkoisen passitusmenettelyn osalta 13.4.1999 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 955/1999 (EYVL L 119, s. 1), jota on sovellettu 10.5.1999 lähtien, on korvattu tullikoodeksin 215 artiklan sanamuoto uudella sanamuodolla, jolla ei muutettu aikaisempaa sanamuotoa olennaisesti. Tämän artiklan 1–3 kohta ja toisaalta saman artiklan

4 kohta on siten toistettu uuden 215 artiklan 1 ja 2 kohdassa. Kyseiseen artiklaan on kuitenkin lisätty uusi 3 kohta, jonka sanamuoto on seuraava:

"Edellä 217 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tulliviranomaiset ovat sen jäsenvaltion tulliviranomaisia, jossa tämän artiklan säännösten mukaisesti tullivelka on syntynyt tai sen katsotaan syntyneen."

9 Tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Tuonti- tai vientitullit on palautettava, jos todetaan, että niiden määrä niitä maksettaessa ei ole ollut lain mukainen tai että niiden määrä on kirjattu tileihin 220 artiklan 2 kohdan vastaisesti."

10 Asetuksen N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1; jäljempänä soveltamisasetus) 378 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos lähetystä ei ole esitetty määrätoimipaikassa ja jos rikkomuksen tai säännönvastaisuuden tapahtumapaikkaa ei voida todeta, rikkomusta tai säännönvastaisuutta on pidettävä tapahtuneena

– jäsenvaltiossa, johon lähtötoimipaikka kuuluu,

tai

– jäsenvaltiossa, johon rajatoimipaikka yhteisöön tultaessa kuuluu ja johon rajanylitystodistus on annettu,

jollei 379 artiklan 2 kohdassa mainitussa määräajassa tulliviranomaisten hyväksymällä tavalla esitetä todisteita passituksen säännönmukaisuudesta tai paikasta, jossa rikkomus tai säännönvastaisuus on tosiasiallisesti tapahtunut, sanotun kuitenkaan rajoittamatta koodeksin 215 artiklan soveltamista."

11 Soveltamisasetuksen 379 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jos lähetystä ei ole esitetty määrätoimipaikassa ja jos rikkomuksen tai säännönvastaisuuden tapahtumapaikkaa ei voida todeta, lähtötoimipaikan on ilmoitettava siitä passituksesta vastaavalle viipymättä ja viimeistään yhdentoista kuukauden kuluttua yhteisön passitusilmoituksen kirjaamispäivästä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetussa tiedonannossa on mainittava erityisesti määräaika, jonka kuluessa todiste passituksen säännönmukaisuudesta tai rikkomuksen taikka säännönvastaisuuden tosiasiallisesta tapahtumapaikasta voidaan esittää lähtötoimipaikassa tulliviranomaisten hyväksymällä tavalla. Tämän määräajan on oltava kolme kuukautta 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen tekopäivästä. Jos asianmukaisia todisteita ei ole esitetty tämän määräajan kuluessa, toimivaltaisen jäsenvaltion on kannettava jälkikäteen kyseiset tullit ja muut maksut. Jos tämä jäsenvaltio ei ole se, jossa lähtötoimipaikka on, tämän toimipaikan on ilmoitettava asiasta viipymättä kyseiselle jäsenvaltiolle."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

12 Road Air oli tehnyt eri toimeksiantajien puolesta huhtikuun 1998 ja lokakuun 1999 välisenä aikana 31 ilmoitusta yhteisön ulkoista ja sisäistä passitusta varten sekä laatinut tätä varten T1- ja T2-tulli-ilmoitukset. Kaikissa näissä ilmoituksissa lähtötullitoimipaikaksi ilmoitettiin Roosendaalin (Alankomaat) tullitoimipaikka.

13 Päättämättä jääneistä lähetyksistä kolmen osalta kyse oli yhteisön ulkoisesta passituksesta, jossa määrätoimipaikka sijaitsi muussa jäsenvaltiossa kuin Alankomaissa. Määrätoimipaikka havaitsi puutteita näistä lähetyksistä kahden osalta. Kolmannessa tapauksessa lähtötoimipaikka ei saanut T1-ilmoituksen viidettä kappaletta.

14 Roosendaalin vero- ja tullihallinnon tarkastaja (jäljempänä verotarkastaja) antoi 24.6.1999 ja 18.7.2001 välisenä aikana näiden kolmen lähetyksen osalta Road Airille tiedoksi maksuvaatimukset, jotka koskivat tullien maksamista yhteisön passitusjärjestelmän rikkomisen johdosta. Road Airille tehdyissä ilmoituksissa ei soveltamisasetuksen 379 artiklan määräyksistä poiketen kuitenkaan mainittu, että Road Airilla oli mahdollisuus esittää todisteita paikasta, jossa rikkomus tai säännönvastaisuus oli tosiasiallisesti tapahtunut.

15 Road Air haki kannettujen tullien ja edellä mainittujen maksuvaatimusten perusteella määrättyjen sakkojen palauttamista tullikoodeksin 236 artiklan nojalla 16.11.2001. Nämä hakemukset hylättiin verotarkastajan päätöksellä. Oikaisuvaatimuksen jälkeen tämä hylkäämispäätös vahvistettiin 15.11.2002 tehdyllä päätöksellä.

16 Road Air nosti viimeksi mainitun päätöksen johdosta 10.12.2002 kanteen Gerechtshof te Amsterdamissa (Amsterdamin ylemmän oikeusasteen tuomioistuin). Kyseinen tuomioistuin totesi 16.1.2004 antamassaan tuomiossa, että kyseinen kanne oli osittain perusteltu.

17 Staatssecretaris van Financiën teki Gerechtshof te Amsterdamin antaman tuomion johdosta kassaatiovalituksen Hoge Raad der Nederlandeniin. Road Air teki vastavalituksen.

18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tuo esiin, että Gerechtshof te Amsterdam totesi, että Road Airille ei ollut nimenomaisesti tarjottu kolmen kuukauden määräaikaa sen paikan toteamiseksi, jossa rikkomus tai säännönvastaisuus oli tosiasiallisesti tapahtunut. Verotarkastaja ei ollut näin ollen täyttänyt soveltamisasetuksen 379 artiklan mukaista velvollisuuttaan, joten hänellä ei ollut oikeutta kantaa kyseessä olevia tulleja. Gerechtshof te Amsterdam päätteli tästä, että asianomaiselle osoitetuissa maksuvaatimuksissa mainitut määrät eivät olleet tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja lain mukaisia määriä.

19 Hoge Raad der Nederlanden katsoo kuitenkin, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella ei voida riittävän varmasti todeta, että Gerechtshof te Amsterdamin noudattama päättely on oikea. Se pohtii erityisesti asiassa C-247/04, Transport Maatschappij Traffic, 20.10.2005 annetusta tuomiosta (Kok. 2005, s. I-9089) ilmenevän oikeuskäytännön soveltumista nyt käsiteltävänä olevaan asiaan.

20 Näin ollen Hoge Raad der Nederlanden on päättänyt lykätä asian ratkaisemista ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko yhteisön tullikoodeksin 236 artiklassa olevaa ilmausta 'ei ole ollut lain mukainen' tulkittava siten, että se käsittää myös sellaisen tapauksen, jossa sen

paikan, jossa tullivelka syntyi, määrittäminen ei ole tapahtunut yhteisön tullikoodeksin soveltamisasetuksen sitä koskevien relevanttien säännösten mukaisesti?"

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa esittämällään kysymyksellä tietää, onko tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa tulkittava siten, että siitä seikasta, että kansalliset tulliviranomaiset eivät ole soveltamisasetuksen 379 artiklan mukaisesti määrittäneet paikkaa, jossa tullivelka syntyi, seuraa, että tullien määrä ei ole lain mukainen.

22 Ensiksi on huomautettava, että yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitussa asiassa Transport Maatchappij Traffic antamansa tuomion 29 kohdassa ja tuomiolauselmassa, että tuonti- tai vientitullit ovat tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan tarkoituksessa lain mukaisia silloin, kun tullivelka on syntynyt tullikoodeksin VII osaston 2 luvussa vahvistetuin edellytyksin ja kun näiden tullien määrä on voitu määrittää yhteistä tullitariffia soveltamalla tullikoodeksin II osaston säännösten mukaisesti.

23 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että Hoge Raad der Nederlanden esitti ennakkoratkaisukysymyksen tämän oikeuskäytännön valossa. Kyseinen tuomioistuin nimittäin kysyy, voiko siitä seikasta, että tullikoodeksin 215 artikla sijaitsee tullikoodeksin VII osaston 2 luvussa, seurata, että kun jokin tullivelan syntymisen perusteena olevan rikkomuksen tai säännönvastaisuuden tapahtumapaikan määrittämistä koskevista edellytyksistä ei täyty tätä tapahtumapaikkaa määritettäessä, tämän tuomion 22 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä esitetty kriteeri ei täyty.

24 Road Airin mukaan tullikoodeksin systematiikasta ilmenee kiistatta, että kaikki tullikoodeksin VII osaston 2 luvun säännökset, joihin sisältyvät myös tullivelan syntymispaikan määrittämistä koskevat säännökset, ovat välttämättömiä, jotta kyseisen velan voidaan todeta syntyneen.

25 Tätä väitettä ei voida hyväksyä. Tullikoodeksin 2 luvun 201–205 ja 209–211 artiklassa nimittäin esitetään erilaisia tilanteita, joissa tullivelka syntyy. Näissä säännöksissä täsmennetään kunkin tilanteen osalta se ajankohta, jolloin tullivelka syntyy. Kyseisen luvun minkään säännöksen tai tullikoodeksin systematiikan perusteella ei voida päätellä, että se, että tullikoodeksin 215 artiklassa ja soveltamisasetuksessa säännelty tullivelan syntymispaikka jää määrittelemättä, estää tullivelan syntymisen.

26 Kyseisen 215 artiklan ja soveltamisasetuksen 378 ja 379 artiklan sanamuodosta sekä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä nimittäin ilmenee, että tullivelan syntymispaikan määrittämisen perusteella voidaan määrittää jäsenvaltio, jolla on toimivalta kantaa tullit (ks. vastaavasti asia C-233/98, Lensing & Brockhausen, tuomio 21.10.1999, Kok. 1999, s. I-7349, 30 kohta). Tästä seuraa, että vaikka tullikoodeksin 215 artikla sijaitsee tullikoodeksin VII osaston 2 luvussa, siinä ei määrätä ennakkoedellytyksiä tullivelan syntymiselle. Kyseisessä säännöksessä pyritään nimittäin määrittämään alueellinen toimivalta tullivelan kantamisen osalta.

27 Ilmaisun "lain mukainen" osalta on kuitenkin todettava, että tullikoodeksin 20 artiklan 1 kohdan ja 214 artiklan 1 kohdan mukaisesti se koskee tavaran tuonti- tai vientitullien määrää, joka on määritettävä niillä määräytymisperusteilla, jotka koskevat tätä tavaraa sinä ajankohtana, jona tullivelka sen osalta syntyy. Kun tullivelan syntymisen aiheuttava tilanne ilmenee, lain mukaisten tullien määrä voidaan näin ollen todeta soveltamalla yhteisöjen tullitariffia.

28 Asiakirja-aineistosta ja yhteisöjen tuomioistuimelle toimitetuista huomautuksista ilmenee, että pääasiassa kyseessä olevat tavarat eivät saavuttaneet määränpäätään ja että passitusmenettelyn säännönvastaisuutta ei ole kiistetty. Tältä osin on huomautettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan säännönvastaisuus, joka katsotaan tullivalvonnasta pois siirtämiseksi, johtaa tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdan nojalla aina tullivelan syntyyn (ks. vastaavasti asia C-371/99, Liberexim,tuomio 11.7.2002, Kok. 2002, s. I-6227, 52 kohta).

29 Tästä seuraa, että kun otetaan huomioon edellä mainitussa asiassa Transport Maatschappij Traffic annetusta tuomiosta ilmenevä oikeuskäytäntö, sellaisessa tilanteessa, jossa tullivelka on syntynyt tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdan nojalla ja jossa tuontitullien määrä voidaan määrittää asianomaista tavaraa koskevilla määräytymisperusteilla yhteisöjen tullitariffia soveltamalla, tämä määrä on tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla lain mukainen, vaikka kansalliset tulliviranomaiset eivät ole määrittäneet tullivelan syntymispaikkaa soveltamisasetuksen 379 artiklan mukaisesti.

30 Hyödyllisen vastauksen antamiseksi ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle on kuitenkin todettava, että vaikka se, että tullivelan syntymispaikkaa ei ole määritetty, ei estä kyseisen velan syntymistä, soveltamisasetuksen 379 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kolmen kuukauden määräajan ilmoittaminen passituksesta vastaavalle on kuitenkin edellytys tulliviranomaisten suorittamalle tämän velan kantamiselle (ks. analogisesti asia C-300/03, Honeywell Aerospace, tuomio 20.1.2005, Kok. 2005, s. I-689, 23 kohta).

31 Yhteisöjen tuomioistuin on nimittäin jo todennut, että jo soveltamisasetuksen 378 artiklan 1 kohdan ja 379 artiklan 2 kohdan sanamuodosta seuraa, että lähtötoimipaikan passituksesta vastaavalle antama ilmoitus määräajasta, jonka kuluessa vaaditut todisteet voidaan esittää, on luonteeltaan pakottava ja kyseinen ilmoitus on annettava ennen tullivelan kantamista (ks. vastaavasti em. asia Lensing & Brockhausen, tuomion 29 kohta; em. asia Honeywell Aerospace, tuomion 24 kohta ja asia C-44/06, Gerlach,tuomio 8.3.2007, Kok. 2007, s. I-2071, 33 kohta).

32 Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi korostanut, että tällä määräajalla pyritään suojelemaan passituksesta vastaavan etuja myöntämällä tälle kolme kuukautta aikaa esittää tarvittaessa todisteet passitusmenettelyn säännönmukaisuudesta tai säännönvastaisuuden tai rikkomuksen tosiasiallisesta tapahtumapaikasta (ks. vastaavasti asia C-112/01, SPKR, tuomio 14.11.2002, Kok. 2002, s. I-10655, 38 kohta; asia C-460/01, komissio v. Alankomaat, tuomio 14.4.2005, Kok. 2005, s. I-2613, 62 kohta ja em. asia Gerlach, tuomion 34 kohta).

33 Tämän seurauksena jäsenvaltio, johon lähtötoimipaikka kuuluu, voi kantaa tuontitullit ainoastaan, jos se on tätä ennen ilmoittanut passituksesta vastaavalle, että tällä on kolme kuukautta aikaa esittää pyydetyt todisteet, ja jos näitä todisteita ei ole esitetty tässä määräajassa (ks. vastaavasti em. asia Lensing & Brockhausen, tuomion 31 kohta ja em. asia Gerlach, tuomion 35 kohta).

34 Euroopan yhteisöjen komissio esittää tältä osin perustellusti, että soveltamisasetuksen 379 artiklan rikkomisesta seuraa, että tulliviranomaisilla ei ole toimivaltaa kantaa tullia.

35 Esitettyyn kysymykseen on kaiken edellä esitetyn perusteella vastattava, että tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa on tulkittava siten, että siitä seikasta, että kansalliset tulliviranomaiset eivät ole soveltamisasetuksen 379 artiklan mukaisesti määrittäneet paikkaa, jossa tullivelka syntyi, ei seuraa, että tullien määrä ei ole lain mukainen.

36 Jäsenvaltio, johon lähtötoimipaikka kuuluu, voi kuitenkin kantaa tuontitullit ainoastaan, jos se on soveltamisasetuksen 379 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoittanut passituksesta vastaavalle, että tällä on kolme kuukautta aikaa esittää todisteet paikasta, jossa rikkomus tai säännönvastaisuus on tosiasiallisesti tapahtunut, ja jos näitä todisteita ei ole esitetty tässä määräajassa.

Oikeudenkäyntikulut

37 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 236 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa on tulkittava siten, että siitä seikasta, että kansalliset tulliviranomaiset eivät ole asetuksen N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 379 artiklan mukaisesti määrittäneet paikkaa, jossa tullivelka syntyi, ei seuraa, että tullien määrä ei ole lain mukainen.

Jäsenvaltio, johon lähtötoimipaikka kuuluu, voi kuitenkin kantaa tuontitullit ainoastaan, jos se on asetuksen N:o 2454/93 379 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoittanut passituksesta vastaavalle, että tällä on kolme kuukautta aikaa esittää todisteet paikasta, jossa rikkomus tai säännönvastaisuus on tosiasiallisesti tapahtunut, ja jos näitä todisteita ei ole esitetty tässä määräajassa.

Allekirjoitukset